

PROGRAM WYCHOWAWCZY

I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO IM. JANA SMOLENIA W BYTOMIU

WYCHOWANIE

- **to kształtowanie wychowanków poprzez wzorce osobowe zawarte w treściach programowych, poprzez powierzenie im zadań i ról społecznych, a także poprzez osobisty przykład wychowawców**
- **jest procesem przygotowania młodych ludzi do odpowiedzialnego życia rodzinnego i zawodowego, (...) do pełnienia określonych zadań w społeczeństwie**
- **jest procesem zdobywania przez młodych ludzi doświadczeń życiowych, przy czynnym, odpowiedzialnym zaangażowaniu domu i szkoły nauczycieli**

(wg nauczycieli Szkół Twórczych)

27 października 2008

1. Najszczytniejszym **celem wychowawczym** jest pomaganie człowiekowi w zrozumieniu jego własnego życia i życia innych ludzi, spowodowanie, by człowiek osiągał postępy w pracy nad doskonaleniem własnej osoby. Można to osiągnąć, obejmując trzy obszary:
 - osobowość
 - style życia, cele i zadania życiowe, sposoby i formy ich realizacji
 - wartości dawane przez jednostkę ludziom i światu.

2. Nowe czasy to nowe wyzwania dla współczesnej szkoły, stąd też konieczność realizowania nowych **zadań**, takich jak:
 - przygotowanie młodego pokolenia do odpowiedzialności za współtworzenie Polski, odpowiedzialności za dobro wspólne, dostarczanie pozytywnych wzorców osobowych, kształtowanie motywacji do aktywnego udziału w życiu społecznym, kulturowym i zawodowym,
 - przygotowanie młodych do demokracji, tzn. do tolerancji, otwartości na odmienność poglądów, religii, przekonań, sposobów życia,
 - wprowadzenie do programów edukacyjnych wiadomości i umiejętności niezbędnych do twórczego życia w demokratycznym państwie, do rozumienia mechanizmów jego przemian i rozwoju,
 - wprowadzanie nie tylko nowoczesnej wiedzy o otaczającym świecie, historii, społeczeństwach, ale także dostarczanie uczniom treści potrzebnych do zrozumienia samych siebie, własnych problemów, realizowania własnego rozwoju,
 - dostarczanie wiedzy społeczno-socjologicznej, prawnej, ekonomicznej; pogłębianie zdolności dokonywania samodzielnego osądu rzeczy i zjawisk; uczenie umiejętności prowadzenia dialogu na różnych płaszczyznach, argumentowania i uznawania najlepszych racji,
 - uczenie przenoszenia wiedzy szkolnej do otoczenia (przygotowanie do typowych funkcji pełnionych w dorosłym życiu),
 - wychowywanie w odpowiedniej atmosferze, wolnej od niepewności i braku poczucia bezpieczeństwa,

- uświadamianie, że koncepcja życia wartościowego, zaangażowanego i twórczego wymaga wysiłku, ryzyka, obrony i walki, nie gwarantuje zwycięstw – każe brać pod uwagę możliwość poniesienia klęski.
3. Naczelnym **zadaniem** wychowawczym współczesnej szkoły jest formowanie osobowości uczniów na tle narodowej kultury, historii, tożsamości chrześcijańskiej i patriotycznej. Elementy osobowości determinujące przystosowanie się jednostki do otoczenia są przedmiotem uwagi pedagogów: temperament, indywidualność, charakter, uzdolnienia, postawy moralne, cechy obrazu własnego „JA”, potrzeby psychiczne, uczucia i emocje,
- Głównymi czynnikami optymalizującymi rozwój osobowości uczniów są trzy podstawowe **zasady pracy dydaktyczno-wychowawczej**:
 - indywidualizowanie,
 - aktywizowanie i usamodzielnianie uczniów w procesie kształcenia,
 - uspołecznianie procesu kształcenia poprzez współpracę z rodzicami, środowiskiem naukowym oraz szeroko rozumianym środowiskiem społecznym szkoły.
4. Głównymi czynnikami, optymalizującymi rozwój osobowości uczniów, są trzy podstawowe **zasady pracy dydaktyczno-wychowawczej**:
- indywidualizowanie,
 - aktywizowanie i usamodzielnianie uczniów w procesie kształcenia,
 - uspołecznianie procesu kształcenia poprzez współpracę z rodzicami, środowiskiem naukowym oraz szeroko rozumianym środowiskiem społecznym szkoły.
5. Aby proces kształcenia był nie tylko procesem intelektualnym, ale równocześnie procesem angażującym emocje i formującym postawy, inspirującym wyobraźnię, aktywizującym działania, stosujemy:
- dzielenie zespołów klasowych na grupy ćwiczeniowe: z języków obcych, biologii, chemii, fizyki, informatyki, zgodnie z poziomem wiedzy, uzdolnień i zainteresowań uczniów **oraz zarządzeniami nadrzędnymi**,
 - efektywne metody nauczania, które umożliwiają zróżnicowanie zadań, pytań i problemów,

- wzbogacenie procesu kształcenia pracami kół zainteresowań, funkcjonowaniem Małego Uniwersytetu, zajęciami w instytucjach naukowych i kulturalnych, indywidualnymi konsultacjami, wycieczkami przedmiotowymi, samopomocą koleżeńską,
- przygotowanie uczniów do olimpiad przedmiotowych.

6. W celu aktywizowania i usamodzielniania uczniów szkoła musi być otwarta na bliższe i dalsze środowisko społeczne, musi być uwolniona od atmosfery obcości, strachu i nudy. Osiągamy to poprzez:

- organizację efektywnych, interesujących lekcji, bogatych w różnorodne metody nauczania, z zastosowaniem (w miarę możliwości) pomocy naukowych i środków audiowizualnych inspirujących do myślenia, pobudzających ciekawość ucznia, jego wyobraźnię, działania praktyczne,
- stwarzanie uczniom szczególnie zdolnym możliwości indywidualnego przygotowania do olimpiad i konkursów przedmiotowych,
- stwarzanie uczniom warunków do odgrywania czynnej roli w procesie kształcenia oraz wychowania poprzez powierzanie im funkcji asystenckich, organizację pracy grupowej, samopomocy koleżeńskiej,
- rozwijanie wielostronnej aktywności społecznej poprzez pracę samorządową ogólnoszkolną i klasową, w tym zarobkową (na rzecz klasy i szkoły), np. prowadzenie radiowęzła, redagowanie pisma szkolnego, działalność w aktywie bibliotecznym, pełnienie funkcji ELM-a, przeprowadzanie akcji charytatywnych,
- stwarzanie możliwości udziału w życiu kulturalnym miasta, regionu, kraju i Europy poprzez: informowanie o ważnych wydarzeniach kulturalnych, organizowanie wspólnych wyjść i wyjazdów na spektakle teatralne, koncerty, wystawy itp., prowadzenie dyskusji na temat najciekawszych wydarzeń kulturalnych, dokumentowanie udziału w imprezach kulturalnych w celu wyeliminowania tzw. „kompleksu prowincji”,
- stwarzanie uczniom uzdolnionym warunków do ciągłego rozwijania ich talentów artystycznych, np. w ramach zajęć chóru, lekcji gry na gitarze, koła poezji, szkolnego przeglądu teatralnego, szkolnego festiwalu piosenki, plenerów i warsztatów artystycznych, konkursu recytatorskiego, ortograficznego, indywidualnego przygotowania do olimpiad przedmiotowych,

- wykorzystanie zdolności organizatorskich uczniów przy przygotowywaniu zajęć pozalekcyjnych, zajęć sportowych, wycieczek, zajęć artystyczno - rekreacyjnych, redagowaniu gazetki szkolnej, prowadzeniu strony internetowej, szkolnych projektów, konkursów, zjazdów absolwentów itp.
- pielęgnowanie tradycji szkolnej, np. poprzez znajomość hymnu szkolnego, symboliki tarczy, zapoznanie uczniów z historią szkoły, sylwetką Patrona, publikacjami dotyczącymi szkoły, udział w spotkaniach z jej absolwentami, uroczystościach rocznicowych, sprawowanie opieki nad grobem Patrona i byłych nauczycieli.

7. Uspołecznianie procesu kształcenia osiągane jest dzięki:

- utrzymywaniu stałego kontaktu i aktywnej współpracy z Radą Rodziców w tworzeniu życia szkolnego i kształtowaniu procesu wychowawczego,
- poszukiwaniu możliwości i źródeł dofinansowania szkoły (coroczny bal absolwentów i sympatyków szkoły, dyskoteki i inne),
- kontaktom z różnymi instytucjami społecznymi i kulturalnymi działającymi w mieście (Muzeum Górnośląskie, Miejska Biblioteka Publiczna, Bytomskie Centrum Kultury, Opera Śląska, domy dziecka, sąd, służba zdrowia itp.),
- stałym kontaktom z uczelniami wyższymi (Mały Uniwersytet, udział w wykładach i dniach otwartych UŚ i Politechniki Śl., patronaty naukowe Politechniki Śl. i Akademii Ekonomicznej, preorientacja zawodowa, zbieranie informacji o nowych kierunkach kształcenia, wymaganiach egzaminacyjnych, śledzenie losów absolwentów),
- wykorzystywaniu możliwości regionalnych w realizacji celów dydaktycznych (np. Planetarium Śląskie, Muzeum Górnośląskie, rezerwat przyrody „Segiet”, kopalnia zabytkowa w Tarnowskich Górach, zabytkowe osiedla górnicze Nikiszowiec, Giszowiec, zamek w Będzinie, skansen wsi polskiej w Chorzowie, palmiarnia w Gliwicach, ZOO itp.).

8. W związku z członkostwem Polski w Unii Europejskiej realizowane są zadania mające na celu rozwijanie świadomości europejskiej. Należą do nich:

- a) zadania Młodzieżowego Centrum Edukacji Europejskiej rozwijające u uczniów poczucie odpowiedzialności za spuściznę kulturową narodu i całej Europy,

uświadamiające współzależności między krajami, wzmacniające świadomość tolerancji, odkrywające różnice i podobieństwa między krajami - realizowane w formie:

- seminariów
- wykładów
- sesji
- spotkań
- warsztatów,

których tematyka i kalendarz jest opracowywany w każdym roku szkolnym,

b) nauczanie języków obcych: j. angielskiego, j. niemieckiego, j. francuskiego, j. łacińskiego,

c) popularyzowanie wiedzy o krajach europejskich poprzez konkursy,

d) kontakty z grupami rówieśniczymi z innych krajów,

e) wycieczki klasowe i szkolne do krajów, których język i kultura są przedmiotem nauczania.

9. W dobie szczególnego zagrożenia środowiska naturalnego, wartości etycznych i światopoglądowych oraz zasad dobrego wychowania prowadzimy:

a) **wychowanie proekologiczne i zdrowotne:**

- poznawanie środowiska przyrodniczego miasta i okolic ze zwróceniem uwagi na dewastację przemysłową i inne zagrożenia (aktualny stan śląskich lasów, działanie oczyszczalni ścieków i filtrów w elektrowni „Miechowice” i hucie „Bobrek”),
- udział w akcjach „Sprzątanie Ziemi” i sadzenia drzew,
- prowadzenie szkolnych hodowli roślin i zwierząt,
- aktywizowanie uczniów do pracy w szkolnym oddziale LOP i PCK,

- prowadzenie działalności informacyjnej - gazetki tematyczne (np. zdrowa żywność, dziura ozonowa i efekt cieplarniany, ginące gatunki roślin i zwierząt itp.),
- działania profilaktyczne, m.in. z zakresu przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom od alkoholu i nikotyny – zgodnie ze szkolnym programem profilaktycznym,
- omawianie metodyki pracy umysłowej,
- organizowanie pogadarek z przedstawicielami służby zdrowia,
- prowadzenie profilaktyki zdrowotnej,
- udział w warsztatach psychologicznych dla uczniów i nauczycieli.

b) wychowanie religijno-światopoglądowe jako kontynuacja historycznego dziedzictwa ludzkości:

- w ramach lekcji religii przekazywanie ogólnoludzkich norm moralnych oraz wartości religijnych, omówienie roli Kościoła Rzymskokatolickiego w dziejach narodu i państwa,
- przedstawienie różnych religii świata ze zwróceniem uwagi na istotę tolerancji (spotkania z przedstawicielami innych kościołów),
- organizowanie rekolekcji wielkopostnych,
- poznawanie i utrwalanie tradycji świąt religijnych (wigilie klasowe).

c) wychowanie obywatelskie i patriotyczne:

- znajomość prawa i powinności obywatelskich,
- znajomość Konstytucji, Deklaracji Praw Człowieka, Deklaracji Praw Dziecka, Karty Praw Rodziny,
- znajomość i poszanowanie symboli narodowych, państwowych, religijnych, szkolnych,
- tolerancja i szacunek dla każdego człowieka, mniejszości narodowych, innych narodów,
- znajomość historii szkoły, prowadzenie kroniki, podtrzymywanie tradycji szkolnych (wystawy, obchody rocznic, noszenie tarczy szkolnej na uroczystościach szkolnych, itp.).

d) wychowanie młodego Smoleniaka:

Zgodnie z naszymi założeniami Smoleniak powinien:

- być wszechstronnie i gruntownie wykształcony, umieć docenić wagę nauki we współczesnym świecie,
- tworzyć elity polskiej i europejskiej inteligencji,
- mieć otwarty umysł na wszelkie sprawy współczesnego świata,
- być otwartym na odmienność poglądów, religii, przekonań i sposobów życia,
- posiadać ukształtowaną, kreatywną osobowość,
- wykorzystywać swoje zdolności i umiejętności,
- radzić sobie z zagrożeniami XXI w.,
- wyróżniać się szczególną życzliwością i dobrocią w stosunku do innych ludzi,
- posiadać nienaganne maniery,
- dbać o dobre imię szkoły, utrzymywać więzy ze szkołą i kultywować zawiązane w niej przyjaźnie.

Ponadto Smoleniak powinien ubierać się zgodnie z przyjętymi normami/zasadami etykiety obowiązującymi w szkole.

- **Strój codzienny szkolny** powinien być czysty, schludny, nie wyzywający.

Uczennice – nie powinny zakładać zbyt krótkich spódniczek i sukienek. Bluzki lub inne górne części ubrania muszą zakrywać brzuchy i plecy przy podniesionych do góry rękach. Ramiona muszą być przykryte. Niewskazane są zbyt duże dekolty. W przypadku noszenia biżuterii oraz makijażu powinny być one dyskretne – dostosowane do stroju dziennego – rannego. Fryzura wskazana jest nie wyzywająca, w stonowanych, najlepiej naturalnych kolorach. Kolczyki dozwolone są tylko w płatkach uszu. Tatuże w widocznych miejscach są niedopuszczalne.

Uczniowie – nie powinni uczęszczać do szkoły w krótkich spodenkach. Zasady dotyczące pozostałych elementów stroju i wyglądu - jak u dziewcząt.

- **Strój odświętny na uroczystości i egzaminy:**

Uczennice – wizytowa spódnica + bluzka, kostium, spodnium lub sukienka w kolorach wizytowych z białym + tarcza szkolna.

Uczniowie – garnitur + krawat + tarcza szkolna

Wychowanie jest wspólnym celem zarówno rodziców, jak i nauczycieli. Przy współpracy domu i szkoły pamiętamy o tym, że rola rodziców jest rolą zasadniczą w procesie wychowywania dziecka. Szkoła spełnia więc funkcję pomocniczą i wspierającą rodziców. Nauczyciele nie ponoszą wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za realizację wszystkich możliwych zadań wychowawczych. Mamy świadomość, że efektów wychowawczych możemy oczekiwać tylko wtedy, gdy nasze działania wychowawcze w pełni będą akceptowane

i wspierane przez rodziców. Zadania wychowawcze realizujemy więc poprzez różne działania, współpracę z rodzicami i własną postawę, uwzględniając problemy bieżące, specyfikę

klas

i zmieniającą się rzeczywistość społeczną.

PRAWA I OBOWIĄZKI WYCHOWAWCY

I. Wychowawca ma prawo do:

1. Współdecydowania razem z uczniami i ich rodzicami w sprawach wychowawczych.
2. Korzystania w swojej pracy z fachowej pomocy (psychologicznej, pedagogicznej i merytorycznej) dyrektora, pedagoga szkolnego i innych instytucji wspomagających szkołę.
3. Ustalenia oceny zachowania swych uczniów.
4. Wnioskowania o pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych, psychologiczno-społecznych, materialnych uczniów do dyrektora szkoły lub Rady Rodziców.
5. Uzyskiwania informacji na temat ucznia (np. szczególnych uwarunkowań zdrowotnych) niezbędnych do organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego.

II. Obowiązki wynikające z zadań statutowych szkoły:

1. Wytwarzanie w klasie atmosfery sprzyjającej rozwojowi każdego wychowanka, przygotowaniu do życia w rodzinie i społeczeństwie.
2. Inspirowanie działań uczniów na rzecz ich koleżanek/kolegów, klasy, szkoły, miasta.
3. Planowanie i organizowanie, wspólnie z wychowankami, różnych form życia klasowego (wycieczek, wieczorków, dyskotek, wyjść do kina, teatru, itp. zgodnie z regulaminem szkoły).
4. Czuwanie nad prawidłowym realizowaniem podjętych przez uczniów zadań, a w razie potrzeby pomoc w ich realizacji.
5. Podejmowanie działań rozwiązujących problemy klasowe i konflikty w zespole uczniów oraz pomiędzy uczniami i innymi członkami społeczności szkolnej.
6. Otaczanie indywidualną opieką każdego wychowanka poprzez kontrolę jego postępów w nauce, czuwanie nad wypełnianiem obowiązków szkolnych, pomoc w rozwiązywaniu problemów szkolnych, a także rodzinnych (przy zachowaniu pełnej dyskrecji), o ile uczeń o taką pomoc się zwróci.
7. Współdziałanie z nauczycielami uczącymi w danym oddziale klasowym.
8. Współpraca z rodzicami wszystkich wychowanków.
9. Typowanie uczniów do nagród i stypendiów.

III. Obowiązki wynikające z organizacji pracy w szkole:

1. Prowadzenie dokumentacji szkolnej (dziennik lekcyjny, dziennik zajęć fakultatywnych, arkusze ocen, protokoły egzaminu dojrzałości itp.).
2. Wypisywanie świadectw szkolnych zgodnie z aktualnymi przepisami.
3. Prowadzenie spotkań z rodzicami.
4. Prowadzenie lekcji wychowawczych zgodnie z przyjętym programem wychowawczym szkoły.
5. Zaznajomienie wychowanków i ich rodziców z następującymi dokumentami szkolnymi: Statut Szkoły, Regulamin Szkoły, Regulamin Klasyfikowania i Oceniania, Regulamin Egzaminu Dojrzałości, Program Wychowawczy Szkoły, zasady działania Rady Rodziców i Samorządu Szkolnego, zasady przyznawania stypendium naukowego i nagrody dla najlepszego absolwenta szkoły.
6. Sprawowanie opieki nad klasą w czasie wykonywania przez nią dodatkowych, przydzielonych zadań, np. przygotowanie akademii, organizacja dyskoteki.

ZASADY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCY Z RODZICAMI

1. Proces wychowawczy opiera się na ścisłej współpracy szkoły z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia.
2. Rodzice ucznia mają prawo do kontaktu z wychowawcą. Zasady kontaktowania się ustala każdy wychowawca indywidualnie i podaje rodzicom na pierwszym spotkaniu w nowym roku szkolnym.
3. Indywidualne kontakty rodziców z wychowawcą powinny charakteryzować się wzajemnym zaufaniem, szczerością i prawdomównością. Strony zapewniają sobie bezwzględną dyskrecję, z wyłączeniem spraw, w których wychowawca jest łącznikiem między domem ucznia a Radą Pedagogiczną i Dyrekcją.
4. Terminarz spotkań z rodzicami w danym roku szkolnym podany jest na pierwszym zebraniu wrześnieowym.
5. W roku szkolnym organizuje się:

- a) zebrania informacyjne
 - b) konsultacje indywidualne lub klasowe (w zależności od potrzeb),
 - c) wywiadówki.
6. Niezależnie od ustalonych terminów na wniosek dyrekcji, wychowawcy lub rodziców, mogą być zwołane dodatkowe zebrania.
 7. Obecność rodziców lub opiekunów prawnych ucznia na zebraniu szkolnym jest obowiązkowa. Rodzic własnoręcznie podpisem potwierdza swoją obecność w dzienniku lekcyjnym.
 8. Na pierwszym zebraniu klasowym wybierana jest Rada Oddziału w składzie: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, skarbnik.
 9. Z każdego zebrania sporządzony zostaje protokół będący potwierdzeniem poruszanych tematów.
 10. Wychowawca zachęca rodziców do uczestnictwa w życiu szkoły oraz angażowania się w organizację uroczystości szkolnych, np. Zjazdy Absolwentów, Studniówka, Bal Absolwentów i Sympatyków, do członkostwa w Stowarzyszeniu „Smoleniaczy”.

ZASADY WSPÓŁPRACY WYCHOWAWCY Z SAMORZĄDEM KLASOWYM

1. Wychowawca pomaga klasie w zorganizowaniu rzetelnych wyborów do samorządu klasowego.
2. Przed wyborami wychowawca wspólnie z klasą ustala, jakimi cechami osobowościowymi i postawą wobec obowiązków szkolnych **muszą** charakteryzować się kandydaci do samorządu klasowego.
3. Uczniowie wraz z wychowawcą ustalają zakres obowiązków przewodniczącego, jego zastępcy i skarbnika.
4. Wychowawca ściśle współpracuje z samorządem klasowym, traktując go jako reprezentację klasy.
5. Wychowawca analizuje propozycje i wnioski samorządu, dostosowując je do realiów I LO.
6. Wychowawca może zasięgać opinii samorządu klasowego przy wystawianiu ocen z zachowania i podejmowaniu decyzji o nagradzaniu lub karaniu swojego wychowanka.

